

ปัจจัยทำนายภาวะซึมเศร้าของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Descriptive predictive research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอุบัติการณ์และปัจจัยทำนายภาวะซึมเศร้าของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดเชียงราย ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multistage sampling) จากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-6 จำนวน 414 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู แบบสอบถามการทำหน้าที่ของครอบครัว แบบประเมินความผูกพันใกล้ชิดกับเพื่อน แบบประเมินความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและแบบประเมินภาวะซึมเศร้า เครื่องมือวิจัยทั้งหมดผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและนำไปทดสอบหาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค (Coefficient alpha) มีค่าเท่ากับ 0.79, 0.80, 0.85, 0.76 และ 0.81 ตามลำดับ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 26 กุมภาพันธ์ ถึง 10 เมษายน พ.ศ. 2553 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา หาความสัมพันธ์ของตัวแปรและปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้วยสถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และวิเคราะห์หาปัจจัยทำนายภาวะซึมเศร้าด้วยสถิติการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple linear regression analysis)

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีภาวะซึมเศร้า ร้อยละ 69.3 (ระดับเล็กน้อย ร้อยละ 17.9 ระดับปานกลาง ร้อยละ 21.9 และระดับรุนแรง ร้อยละ 29.5) และภาวะซึมเศร้ามีความสัมพันธ์กับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) มีความสัมพันธ์กับการทำหน้าที่ของครอบครัว ($r = -0.235$, $p < 0.001$) การรับรู้ความมีคุณค่าของตนเอง ($r = -0.350$, $p < 0.001$) และผลการเรียนรวมเฉลี่ย (GPAX) ($r = -0.770$, $p < 0.001$) โดยการรับรู้ความมีคุณค่าของตนเอง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและผลการเรียนรวมเฉลี่ย (GPAX) สามารถร่วมทำนายภาวะซึมเศร้าของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดเชียงรายได้ร้อยละ 23.3

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ คณาจารย์ที่เกี่ยวข้องและบิดา/มารดาหรือผู้ปกครองควรมีความตระหนักในการส่งเสริมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาให้มีการรับรู้คุณค่าในตนเอง อบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตยและส่งเสริมการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันการเกิดภาวะซึมเศร้า และควรประเมิน/คัดกรองภาวะซึมเศร้าอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้การช่วยเหลืออย่างเหมาะสม ทันทีที่และป้องกันการทำร้ายตนเอง/ฆ่าตัวตายที่อาจเกิดขึ้น